

หลักสูตรการพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งระดับสูง รุ่นที่ 11

“ทำอย่างไรการเลือกตั้ง (ท้องถิ่น)
ที่จะมาถึงจึงจะอยู่ในกรอบธรรมาภิบาล)

โดย

ดร.ช้งทอง โอภาสศิริวิทย์

11 กันยายน 2563

“แม้ได้มีการยกเลิก แก้ไขเพิ่มเติม และประกาศใช้
รัฐธรรมนูญเพื่อจัดระเบียบการปกครองหลายครั้ง
แต่การปกครองก็มิได้มีเสถียรภาพหรือราบรื่นเรียบร้อย
เพราะยังคงประสบปัญหาและข้อขัดแย้งต่าง ๆ บางครั้ง
เป็นวิกฤติทางรัฐธรรมนูญที่หาทางออกไม่ได้

เหตุผลหนึ่งเกิดจากที่มีผู้ไม่นำพาหรือไม่นับถือยำเกรง
กฎเกณฑ์การปกครองบ้านเมือง ทุจริตฉ้อฉล หรือ
บิดเบือนอำนาจ หรือขาดความตระหนักรู้สำนึกรับผิดชอบ
ต่อประเทศชาติและประชาชน”

[คำปรารภ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560]

“รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้ง
ราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐ
อย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี...
เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการ
สาธารณะ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด
เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน...”

[รัฐธรรมนูญ 2560 : แนวนโยบายแห่งรัฐ : มาตรา 76]

“รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนา ประเทศด้านต่าง ๆ การจัดทำบริหารสาธารณะ ทั้งในระดับชาติและ ระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ การต่อต้านการทุจริต และประพฤติมิชอบ รวมตลอดทั้งการตัดสินใจทางการเมืองและ การอื่นใดที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน”

[รัฐธรรมนูญ 2560 : แนวนโยบายแห่งรัฐ : มาตรา 78]

“ภายใต้บังคับมาตรา 1 [ประเทศไทยเป็น
ราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกมิได้]
ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการ
ปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนใน
ท้องถิ่น...”

[รัฐธรรมนูญ 2560 : มาตรา 249]

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่และอำนาจดูแล และจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น...”

[รัฐธรรมนูญ 2560 : มาตรา 250]

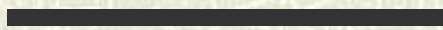
“สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง
ผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้ง หรือมาจากความ
เห็นชอบของสภาท้องถิ่น หรือในกรณีองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษจะให้มีมาโดยวิธีอื่นก็ได้
แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย...”

[รัฐธรรมนูญ 2560 : มาตรา 252]

“ในการดำเนินงาน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
สภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น เปิดเผยข้อมูลและ
รายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ รวมทั้งมี
กลไกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย”

[รัฐธรรมนูญ 2560 : มาตรา 253]

การปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

“ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง รวมตลอดทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกัน และให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติโดยอิสระปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด”

การปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

“ให้การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองเป็นไป โดยเปิดเผยและตรวจสอบได้... มีกระบวนการให้สมาชิก พรรคการเมืองมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบอย่าง แท้จริงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและการ คัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมี คุณธรรมจริยธรรม เข้ามาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมืองที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม”

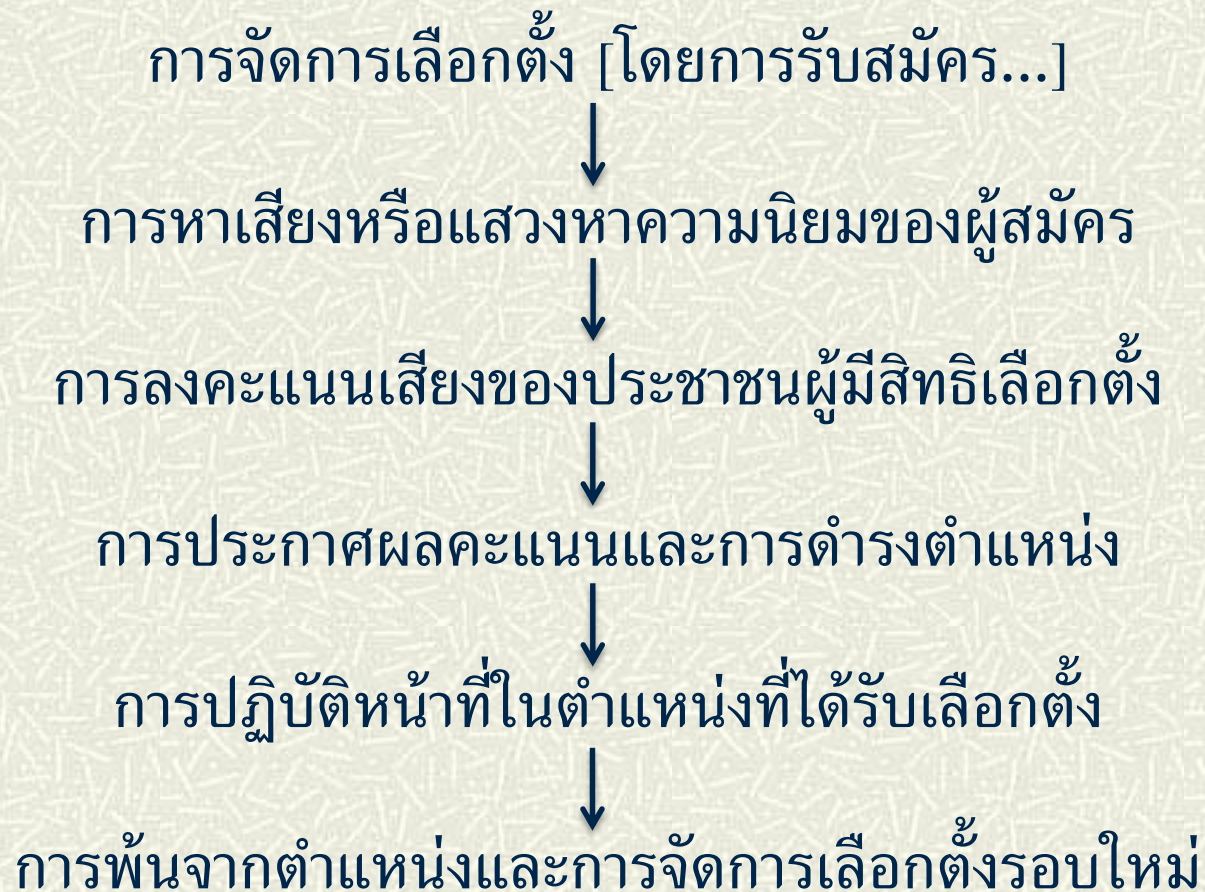
การปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

“มีกลไกที่กำหนดความรับผิดชอบของพรรคการเมือง ในการประกาศนโยบายที่มีได้วิเคราะห์ผลกระทบ ความคุ้มค่า และความเสียหายอย่างรอบด้าน

มีกลไกกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบต่อประชาชนในการ ปฏิบัติหน้าที่ของตน

มีกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธี...”

วงรอบของชีวิตทางการเมือง [Political life cycle]

หน้าที่และอำนาจของ ก.ก.ต.

“1. จัดหรือดำเนินการให้มีการจัดการเลือกตั้ง ส.ส. การเลือกตั้ง ส.ว. การเลือกสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นและการออกเสียงประชามติ

2. ควบคุมดูแลการเลือกตั้งและการเลือกตาม 1. ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และควบคุมดูแลการออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย”

[รัฐธรรมนูญ 2560 : มาตรา 224]

หน้าที่และอำนาจของ ก.ก.ต. (ต่อ)

“ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐ สถาบัน การศึกษา และองค์กรเอกชน ในการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชน หรือให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการ เลือกตั้งและความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ...”

[พ.ร.ป. ว่าด้วย ก.ก.ต. 2560 : มาตรา 22]

หน้าที่และอำนาจของสำนักงาน ก.ก.ต.

- # ดำเนินการเพื่อให้ ก.ก.ต. บรรลุภารกิจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และ พ.ร.ป. ว่าด้วย ก.ก.ต. และกฎหมายอื่น
- # ดำเนินการเพื่อให้พรรคการเมือง... และผู้สมัครรับเลือกตั้งมีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง และมติของ ก.ก.ต.

[พ.ร.ป. ว่าด้วย ก.ก.ต. 2560 : มาตรา 51]

การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

“ในกรณีที่ ก.ก.ต. มอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้รับผิดชอบการจัดการเลือกตั้ง การจัดการเลือกตั้งให้ดำเนินการ ตาม พ.ร.บ. นี้

ในกรณีที่ ก.ก.ต. จัดการเลือกตั้งเองหรือมอบหมายให้ หน่วยงานอื่นของรัฐ ซึ่งมีใช้ อปท. จัดการเลือกตั้งแทน การจัดการเลือกตั้งให้ดำเนินการตาม พ.ร.บ. นี้ เว้นแต่ในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่ และอำนาจของ อปท. ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของ ก.ก.ต. ...”

[พ.ร.บ. การจัดการเลือกตั้งฯ ท้องถิ่น 2562 : มาตรา 5]

การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

“เพื่อให้การดำเนินการเลือกตั้งตาม พ.ร.บ. นี้ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย สุจริต เทียบธรรม นอกจากหน้าที่และอำนาจของ ก.ก.ต. ตามรัฐธรรมนูญ และ พ.ร.ป. ว่าด้วย ก.ก.ต. ให้ ก.ก.ต. มีอำนาจออกระเบียบเกี่ยวกับวิธีการและระยะเวลาในการดำเนินการเรื่องใด ๆ ได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับ พ.ร.บ. นี้...”

[พ.ร.บ. การจัดการเลือกตั้งฯ ท้องถิ่น 2562 : มาตรา 15]

การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

“การกำหนดเขตเลือกตั้ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์...

- ❖ การเลือกตั้งสมาชิกสภา กทม. ให้ถือเขตเป็นเขตเลือกตั้ง...
- ❖ การเลือกตั้งสมาชิกสภา อบจ. ให้ถือเขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้ง...
- ❖ การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบล ให้แบ่งเขตเทศบาลเป็นสองเขตเลือกตั้ง...
- ❖ การเลือกตั้งสมาชิกสภา อบต. ให้ถือเขตหมู่บ้านเป็นเขตเลือกตั้ง...
- ❖ การเลือกตั้งสมาชิกสภา อปท. อื่นให้ถือเขตของ อปท. นั้น เป็นเขตเลือกตั้งเว้นแต่...”

[พ.ร.บ. การจัดการเลือกตั้งฯ ท้องถิ่น 2562 : มาตรา 19]

การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

“ในกรณีที่มีการกระทำความผิดตาม พ.ร.บ. นี้
ให้ผู้พบการกระทำผิดแจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครอง
หรือตำรวจหรือเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย
ในการเลือกตั้งหรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย
ประจำที่เลือกตั้ง”

[พ.ร.บ. การจัดการเลือกตั้งฯ ท้องถิ่น 2562 : มาตรา 32]

การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

“เพื่อประโยชน์แห่งความเที่ยงธรรมและความเป็นระเบียบเรียบร้อยให้ผู้สมัครหาเสียงเลือกตั้งภายในกำหนดเวลา ดังต่อไปนี้

- ในกรณีที่เป็น การเลือกตั้งอันเนื่องมาจากครบวาระหรือครบอายุให้กระทำตั้งแต่หนึ่งร้อยแปดสิบวันก่อนครบวาระหรือครบอายุจนถึง... ก่อนวันเลือกตั้ง

- ในกรณีที่เป็น การเลือกตั้ง... จากมีการยุบสภา... ให้กระทำได้ตั้งแต่วันยุบสภาถึง... ก่อนวันเลือกตั้ง”

[พ.ร.บ. การจัดการเลือกตั้งฯ ท้องถิ่น 2562 : มาตรา 64]

การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

“ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนและเผยแพร่ให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งและมาใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างกว้างขวาง”

[พ.ร.บ. การจัดการเลือกตั้งฯ ท้องถิ่น 2562 : มาตรา 72]

การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

“ห้ามมิให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจงใจนับ
บัตรเลือกตั้ง อ่านบัตรเลือกตั้ง นับคะแนนเลือกตั้ง หรือ
รวมคะแนนเลือกตั้งให้ผิดจากความเป็นจริงหรือกระทำ
การใดให้บัตรเลือกตั้งชำรุด... หรือทำรายงานการ
เลือกตั้งผิดจากความเป็นจริง”

[พ.ร.บ. การจัดการเลือกตั้งฯ ท้องถิ่น 2562 : มาตรา 101]

การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

“ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้า ก.ก.ต. สืบสวนหรือไต่สวนแล้วเห็นว่ามีความหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการอันเป็นเหตุให้การเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือ... สันนิษฐานหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่นกระทำการดังกล่าว... ให้ ก.ก.ต. สั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครที่กระทำเช่นนั้นทุกรายไว้เป็นการชั่วคราว... ไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่ ก.ก.ต. มีคำสั่ง”

[พ.ร.บ. การจัดการเลือกตั้งฯ ท้องถิ่น 2562 : มาตรา 107]

ระเบียบ ก.ก.ต. ว่าด้วยวิธีการหาเสียง... พ.ศ.2563

การหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ผู้สมัคร พรรคการเมือง หรือผู้ใด... ด้วยตนเอง หรือมอบ หรือว่าจ้างบุคคลหรือนิติบุคคลดำเนินการแทนได้ แต่ต้องระบุที่อยู่ของผู้ว่าจ้าง ผู้ผลิต จำนวน และวันเดือนปีที่ผลิตไว้ในบริเวณที่เห็นได้อย่างชัดเจน และการนำข้อมูลพรรคการเมืองหรือภาพบุคคลเพื่อใช้ในการหาเสียง จะต้องได้รับความยินยอม...

[ระเบียบข้อ 8 ข้อ 9]

ระเบียบ ก.ก.ต. ว่าด้วยวิธีการหาเสียง... พ.ศ.2563

- ให้ผู้สมัคร พรรคการเมือง แล้วแต่กรณีแจ้งวิธีการ รายละเอียดช่องทาง ระยะเวลาในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทราบก่อนการดำเนินการหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์
- ให้ผู้สมัครแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ช่วยหาเสียง หน้าที่ และค่าตอบแทนผู้ช่วยหาเสียง หลักฐานที่เกี่ยวข้อง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทราบก่อนวันดำเนินการ

[ระเบียบข้อ 10 ข้อ 15]

ระเบียบ ก.ก.ต. ว่าด้วยวิธีการหาเสียง... พ.ศ.2563

✧ ห้ามผู้สมัครหาเสียงเลือกตั้งหรือยินยอมให้พรรคการเมืองหรือผู้ใดหาเสียงเลือกตั้ง

- แจกจ่ายเอกสารโดยการวางหรือโปรยในที่สาธารณะ
- แจกจ่าย... โดยมีได้ระบุชื่อที่อยู่ผู้ว่าจ้างผู้ผลิต จำนวนและวันเดือนปีที่ผลิต

ที่ผลิต

- ใช้ถ้อยคำรุนแรง หรือปลุกระดมให้เกิดความไม่สงบ
- ช่วยเหลือเงินทรัพย์สิน... ให้แก่ผู้ใดตามปกติประเพณีต่าง ๆ
- นำชื่อพรรค สัญลักษณ์ คติพจน์ หรือภาพบุคคล โดยมี得有หนังสือ

ให้ความยินยอมจากบุคคลหรือพรรค

พรรคการเมืองต้องมีกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างดังต่อไปนี้

- ✧ ส่งเสริมให้สมาชิกและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย...
- ✧ ร่วมกับประชาชนในการหาแนวทางการพัฒนาประเทศและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ...
- ✧ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน... ตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐและการดำเนินการขององค์กรอิสระอย่างมีเหตุผล
- ✧ ส่งเสริมให้สมาชิกและประชาชนมีความโปร่งดอง...
- ✧ กิจกรรมอื่น... เพื่อพัฒนาพรรคให้เป็นสถาบันทางการเมือง

[พ.ร.ป. ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.2560 : มาตรา 23]

เงินอุดหนุนจากกองทุนเพื่อพัฒนาพรรคการเมือง

- ★ ให้พรรคการเมืองใช้เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามมาตรา 23 การส่งเสริมความรู้แก่สมาชิกและประชาชนในทางการเมือง การปกครองระบอบประชาธิปไตย

[พ.ร.ป. ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.2560 : มาตรา 84]

ข้อเสนอต่อ

- รัฐบาล
 - ก.ก.ต.
 - พรรคการเมือง
 - องค์การภาครัฐ
 - องค์การภาคเอกชน
 - องค์การภาคสังคม
-

การขับเคลื่อนความมีคุณธรรมและจริยธรรม

บุคคลมีหน้าที่

- ▣ เคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่กระทำการใดที่ก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม
- ▣ ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบ

การขับเคลื่อนความมีคุณธรรมและจริยธรรม

- รัฐมีหน้าที่ต้องส่งเสริมสนับสนุนและให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด

[รัฐธรรมนูญ 2560 : มาตรา 63]

การขับเคลื่อนความมีคุณธรรมและจริยธรรม

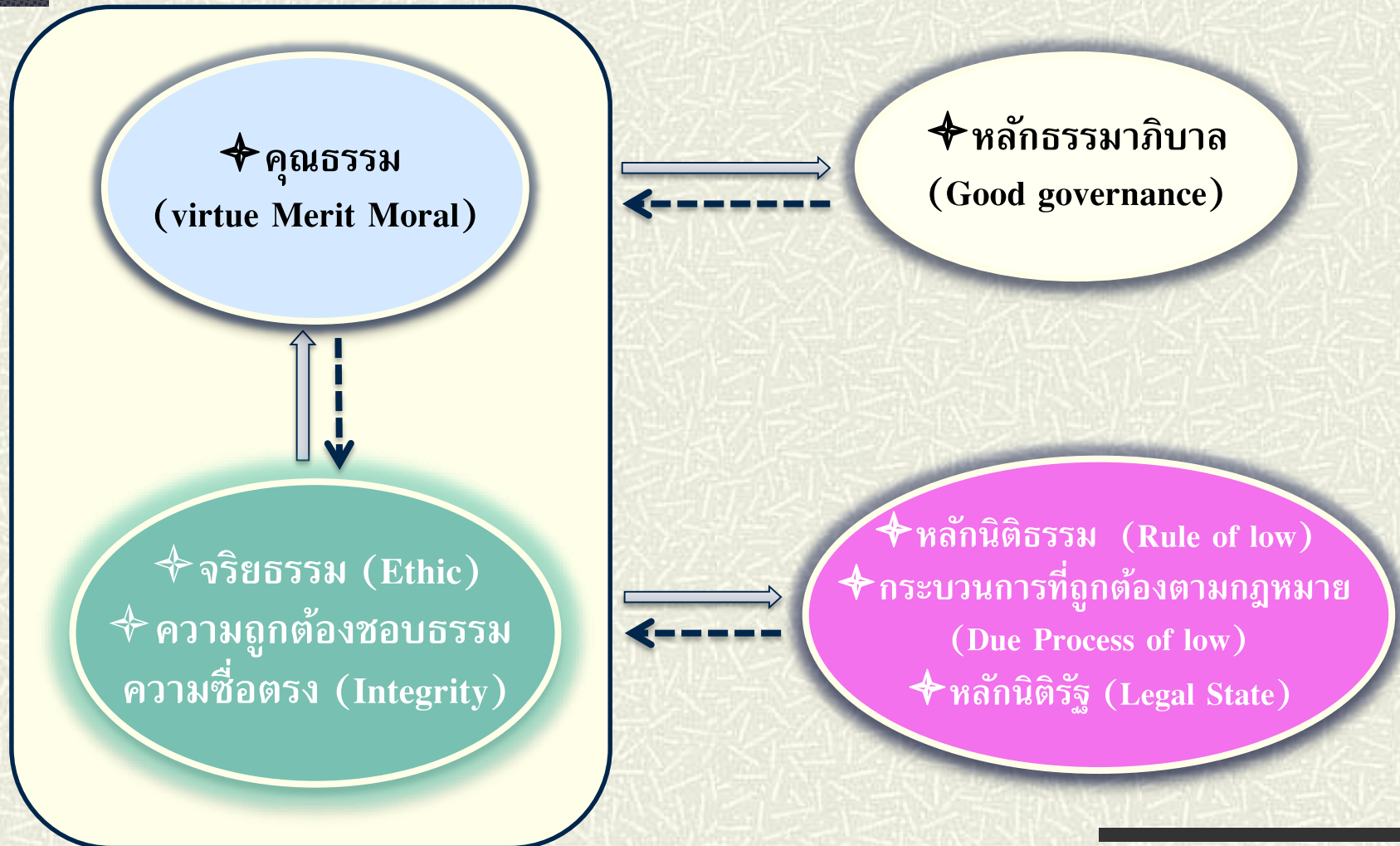
- ❏ รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมาย การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล
- ❏ รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ
- ❏ รัฐพึงมีมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรมให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยเคร่งครัด ปราศจากการแทรกแซงหรือครอบงำใด ๆ

การขับเคลื่อนความมีคุณธรรมและจริยธรรม

“การบริหารราชการแผ่นดินต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจ และยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรแก่ท้องถิ่น การกระจายการตัดสินใจ การอำนวยความสะดวก และการตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้ โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลของงาน”

[มาตรา 3/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534]

คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร

การปฏิบัติหน้าที่ในภาครัฐนั้นอาจดูเหมือนไม่มี
เจ้าของหรือผู้ถือหุ้นคอยตรวจสอบรักษาประโยชน์
เช่นภาคเอกชน แต่แท้ที่จริงแล้วภาครัฐนั้นมีเจตจำนงของ
กฎหมายที่เกี่ยวข้องที่เป็นเสมือนตัวแทนเจ้าของคือ
ประชาชนคอยดูแลอยู่ เจ้าหน้าที่ภาครัฐจึงต้องตระหนัก
และถือปฏิบัติตามเจตจำนงของกฎหมายดังกล่าว
ตลอดเวลา

